

OSNOVA II/III: Legislativní rámec pro inkluzivní vzdělávání v ČR - poradenství

Integrace x inkluze

Integrace

- Akceptace rozdílnosti
- Speciální vzdělávací potřeby
- Individuální vzdělávací plány

Inkluze

- Rozdílnost je přínosem
- Individuální vzdělávací potřeby
- Celoškolský přístup

Vzdělávací potřeby - inkluze

- Spojen s kvalitou života jedinec s postižením
- Vzdělání je jedním z předpokladů úspěšného sociálního začlenění
- Školní neúspěch zakládá sociální vyčleňování
- Školní neúspěch ovlivňuje budoucí kvalitu života
- Předcházet vytváření bariér ve vzdělávání (školnímu neúspěchu)
- Snižovat rizika sociální exkluze
- Stěžejní působení je v podmínkách škol hlavního proudu

- PREVENCE RIZIKA ŠKOLNÍHO NEÚSPĚCHU**Osoba/žák/student se zdravotním postižením**

- mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus, vývojové poruchy učení nebo chování

Osoba/žák/ student se zdravotním znevýhodněním

- zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování

Osoba/ žák/ student se sociálním znevýhodněním

- rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy
- nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova
- postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu

Speciální vzdělávací potřeby zjišťují školská poradenská zařízení (PPP, SPC)

Poradenské služby

Obsah poradenství

- vytváření vhodných podmínek pro vývoj žáků a pro rozvoj jejich osobnosti
- naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů
- prevence a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů
- vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů integrace žáků se zdravotním postižením, příslušníků národnostních menšin nebo etnických skupin
- pomoc při volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění

ŠKOLA

Třída

- třídní učitel

Škola

- výchovný poradce
- metodik prevence
- speciální pedagog
- školní psycholog

Třídní učitel

- výuka
- administrativa
- prvotní pedagogická diagnostika
- odpovědnost za rozvoj každého žáka
- individuální podpora a vedení
- spolupráce s pracovníky školního poradenského pracoviště

Výchovný poradce

- poradenské a metodicko-informační činnosti
- kariérové poradenství
- spolupráce s třídními učiteli
- spolupráce se školskými poradenskými zařízeními
- prevence výukových selhávání
- spoluvytváření návrhů na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- příprava podmínek pro integraci

Školní metodik prevence

- běžně učící učitel
- spolupráce s výchovným poradcem prevence rizikových jevů (šikana, závislostní chování apod.) - tvorba minimálního preventivního programu

Školní psycholog, školní speciální pedagog

- přítomnost speciálního pedagoga a psychologa závisí na finančních možnostech školy
- mnohdy učitelé, kteří absolvovali různé kurzy a školení - zaměření na oblasti (logopedický kurz, kurz pro pomoc dětem se specifickými poruchami učení)

Individuální vzdělávací plán (IVP)

- Pro individuálně/skupinově integrovaného žáka
- Vychází z
 - školního vzdělávacího programu příslušné školy
 - závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření školského poradenského zařízení
 - vyjádření dalšího odborníka (např. klinický psycholog, logoped)
 - vyjádření zákonného zástupce či zletilého žáka
- Obsah (zejména)
 - Rozsah a průběh a způsob poskytování individuální speciálně pedagogické nebo psychologické péče
 - Cíle vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva (volba pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsobu hodnocení, úpravě konání závěrečných zkoušek)
 - vyjádření potřeby dalšího pedagogického pracovníka, další osoby podílející se na práci se žákem a rozsah práce
 - kompenzační pomůcky pro výuku žáka
 - návrh případného snížení počtu žáků ve třídě
 - závěry speciálně pedagogických, popřípadě psychologických vyšetření

Minimální preventivní program

- základní strategie prevence sociálně patologických jevů
- součástí výchovně vzdělávacího programu školy
- vypracovává školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky

základní přístupy v MPP

- aktivity v poskytování informací v rámci vzdělávacího procesu (téma zdraví, zdravý životní styl, sociálně patologické jevy,...)
- smysluplná nabídka volnočasových aktivit (ve školách i v mimoškolní činnosti)

- programy aktivního sociálního učení (skupinové formy práce vedoucí ke kvalitě mezilidských vztahů)
- poradenské činnost

Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)

- psychologická diagnostika
- speciálně pedagogická diagnostika
- reedukace

činnost PPP

- zjišťování předpokladů pro školní docházku/diagnostika školní zralosti
- diagnostika dětí předškolního věku z důvodů nerovnoměrného vývoje
- diagnostika dětí předškolního věku, žáků ZŠ a SŠ s problémy v adaptaci a s výchovnými problémy, včetně poruch chování
- diagnostika žáků ZŠ a SŠ s výukovými problémy, včetně specifických poruch učení, a žáků neprospívající

Speciálně pedagogické centrum (SPC)

- žáci se zdravotním postižením a žáci se zdravotním znevýhodněním integrování ve školách

činnost SPC

- zjišťování speciální připravenosti žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku a speciální vzdělávací potřeby žáků se zdravotním postižením a žáků se zdravotním znevýhodněním
- zpracování podkladů pro integraci žáků
- zajištění speciálně pedagogické péče a speciálně pedagogického vzdělávání pro žáky, kteří jsou integrováni
- speciálně pedagogická a psychologická diagnostika a poradenské služby
- poradenství pro pedagogy a zákonné zástupce

Středisko výchovné péče (SVP)Činnost

- poradenství
- Intervence, přímá preventivně výchovná péče – forma ambulantní x stacionární x internátní, forma individuální x skupinová
- psychoterapie
- metodické vedení školských zařízení, ostatních poradenských pracovišť
- podpora a metodické vedení integrovaných žáků s PCH
- tým - speciální pedagogové – učitelé, speciální pedagog – etoped, psycholog, sociální pracovník, vychovatelé

klienti SVP

- 3 – 19, event. 26 let (průměrný věk = 15 let)
- děti a mládež v riziku či s projevy PCH a negativními jevy v sociálním vývoji
- jedinci propuštění z ÚV, OV při jejich integraci do společnosti – organizovány resocializační programy
- záškoláctví, nerespektování autorit (škola, domov), krádeže, kouření, útěky, šikana (agresor, oběť), vliv závadové party, lhaní, agresivní chování, experimenty (či konzumace) návykových látek
- kritériem zařazení je aktuální stav klienta (nesmí být aktuálně intoxikován, závislý na drogách)
- výchovná skupina = max. 8 klientů, skupina je koedukovaná

Ke studiu

- PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. 401 s. ISBN 9788073151980.
- Novela vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.
- Novela vyhlášky 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb.
- souhrnně MŠMT <http://www.msmt.cz/socialni-programy/vzdelavani-zaku-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami>
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením – RVP ZV a RVP ZV-LMP
<http://rvp.cz/informace/dokumenty-rvp/rvp-zv>
- aktuální informace k dokumentům na webu MŠMT <http://www.msmt.cz/dokumenty>